Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi “Makroiqtisodiyot 1” fanidan 2025/2026-o‘quv yili yozgi semestrida yakuniy imtihon (test)da tushadigan savollar ro‘yxati

1. Iqtisodiy o‘sishning mazmunini ifodalab bering?
2. Mamlakatning iqtisodiy o‘sish sur’atini tavsiflaydigan ko‘rsatkichlarni tariflang?
3. Iqtisodiyotning o‘sish sur’atining ahamiyatini iqtisodchilar tomonidan qo‘llanuvchi qoida haqida tushuncha bering?
4. Yalpi talab va yalpi taklif modeli haqida tushuncha bering?
5. Qaysi omil iqtisodiy o‘sishga salbiy ta’sir etadi?
6. Iqtisodiy o‘sishning intensiv turini aniqlang?
7. A. Smit sanoat qaysi ishlab chiqarish turining mafkurachisi edi uni izohlang?
8. A.Smit g‘oyasi buyicha, jamiyat boyligi qaysi omillarga bog‘liq?
9. Smit ta’limoti bo‘yicha «Muomalaning buyuk g‘ildiragi» nima va nima uchun?
10. D.Rikardo qaysi ishlab chiqarishni yoqlab chiqdi?
11. D.Rikardo ishchining xaqi va kapitalislar foydasi o‘rtasidagi qanday qonuniyatni ochdi?
12. D.Rikardo buyicha davlatdagi pulning miqdori qancha bo‘lmog‘i kerak?
13. A.Marshallning narx va daromadlar nazariyasidagi tushunchalar nima?
14. Hozirgi zamon iqtisodiy ta’limotlaridan nechta yo‘nalish mavjud?
15. Hozirgi zamon neoklassik yo‘nalish asoschisi kim va uning asosiy g’oyasi?
16. «Neoklassik yo‘nalish asosidagi nazariya».
17. Neoklassik yo‘nalish tarafdorlari uzlarining iqtisodiy qarashlarida qaysi nazariyani asosiyasi?
18. Monetarizm konsepsiyasi nechanchi yili ilgari surilgan?
19. «Neoklassik sintez»ning muallifi kim va uning asosiy g’oyasi?
20. Institutsional - ijtimoiy yo‘nalish tarafdorlari qaysi nazariya va modelni yaratganlar?
21. Ishlab chiqarish?
22. Quyidagilarning qaysi biri ishlab chiqarishning shaxsiy-insoniy omili hisoblanadi?
23. Ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligi qanday aniqlanadi?
24. Quyidagilardan qaysi biri investitsiyalarning ichki manbai hisoblanadi?
25. Respublikamiz iqtisodiyotiga chet el investitsiyalarini olib kirilishi uchun qanday siyosat olib borilmoqda?
26. investor-bu..................?
27. Real va Nominal valyuta kursi nima?
28. Ijtimoiy himoyalash qanday yo‘naltirilgan bo‘lishi kerak?
29. «Transfert to‘lovlari» - deganda.........:
30. Aholi real daromadining o‘sishi qaysi holda ro‘y beradi?
31. Bozor munosabatlariga o‘tishning ilk davrida biz aholini ijtimoiy himoyalashning qaysi yo‘lidan bordik?
32. Makroiqtisodiyot fanining predmeti nimadan iborat?
33. Takror ishlab chiqarish nazariyasini F. Kene g’oyasi nimaga asoslangan?
34. Marjinalizm nimani tadqiq qilishga asoslanadi?
35. Merkantelizmning o‘rganish predmeti qaysi soha?
36. Klassik siyosiy iqtisodning o‘rganish predmeti qaysi soha?
37. F. Kenening “sof mahsulot” to‘g‘risidagi g‘oyasiga binoan u qaysi tarmoq yoki sohada yaratiladi?
38. Bozor munosabatlarigacha bo‘lgan davrdagi iqtisodiy qarashlarda qanday soha yoki munosabatlar ideallashtirilgan:
39. “Siyosiy iqtisod” tushunchasining muallifi kim va asosiy g’oyasi nimadan iborat?
40. “Makroiqtisodiyot” fanining qaysi usuli real iqtisodiyot voqeylikni aks ettiradi?
41. “Makroiqtisodiyot” fanining qaysi usuli miqdoriy o‘lchamlarni tahlil qilishga asoslanadi?

42. “Makroiqtisodiyot” fanining qaysi usullari iqtisodiy hodisa va jarayonlarni kishilik jamiyati taraqqiyotining turli tarixiy bosqichlarida, ayni vaqtda ularning uzviy bog‘liqlikda o‘rganadi?
43. “Makroiqtisodiyot” fanining qaysi usullari aniq iqtisodiy hodisa va jarayonlar hamda ulardagi o‘zgarishlarni alohida ajratib, ayni vaqtda o‘zaro bir – biriga ta’sirida o‘rganadi?
44. “Iqtisodiyot rivojlanish nazariyalari” fanining qaysi usulida aniq iqtisodiy hodisa yoki jarayon tanlanib, ular guruhlashtiriladi va o‘rtacha miqdori (darajasi) chiqariladi:
45. Iqtisodiy modelning ta’rifini toping?
46. Quyidagilardan qaysi biri umumiy iqtisodiy qonunlar jumlasiga kiradi?
47. Iqtisodiyotning doimiy va bosh masalasini aniqlang:
48. Insonlarning iqtisodiy ne’matlarni ishlab chiqarish, taqsimlash, iste’molchilarga etkazib berish va iste’mol qilishga qaratilgan, bir-biriga bog‘liqlikda amalga oshiriladigan faoliyat qanday nomlanadi?
49. Iqtisodiy o‘sish va iqtisodiy taraqqiyot tushunchalari.
50. “Makroiqtisodiyot” fanining predmeti.
51. “Makroiqtisodiyot” fanining uslublari
52. “ Makroiqtisodiyot” fanining ahamiyati
53. Makroiqtisodiyot fanining maqsadi
54. Iqtisodiy taraqqiyot to‘g‘risidagi nazariyalar asoschilari
55. Iqtisodiy ta’limotlardagi institutsionalizm yo‘nalishi qachon vujudga kelgan va uning mazmuni?
56. Iqtisodiy ta’limotlardagi Neoliberalizm yo‘nalishi qachon vujudga kelgan
57. Iqtisodiy taraqqiyotning dastlabki manbai nimalardan iborat?
58. Investitsion salohiyat nima?
59. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish deganda nimani tushunasiz?
60. Ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash nima?
61. Iqtisodiy taraqqiyotning mezon va ko‘rsatkichlari
62. Aholi turmush darajasini ifodalovchi asosiy ko‘rsatkichlar?
63. Aholining quyidagi turmush darajasini ajratib ko‘rsatish mumkin
64. Aholi pul daromadlari tarkibiga nimalar kiradi?
65. Assortementni ishlab chiqarish va rejalashtirish nima?
66. Bandlik deganda nimani tushunasiz
67. Bozor kon’yunturasi nima?
68. Bozor segmenti nima?
69. Bozorni sigmentlash deganda nimani tushunasiz
70. Ishlab chiqarishni takomillashtirish konsepsiyasi deganda nimani tushunasiz
71. Iqtisodiyotning real sektori deganda nimani tushunasiz
72. Infratuzilma deganda nimani tushunasiz
73. Iqtisodiy o‘sish nima
74. Import nima
75. Moliya tizimi deganda nimani tushunasiz
76. Valyuta bozori nima
77. Proteksionizm nima
78. YAlpi ichki mahsulotni izohlab bering
79. Iqtisodiyotning doimiy va bosh masalasini aniqlang:
80. Iqtisodiy o‘sish va iqtisodiy taraqqiyot tushunchalari.
81. Ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chizig‘i nimani bildiradi?
82. Alohida fan sifatida “Makroiqtisodiyot” fanining asoschisi:
83. Makroiqtisodiy tartibga solishning obekti bo’lib nima hisoblanadi?
84. Quyidagilarning qaysi biri makroiqtisodiy tadqiqot ob'ektiga kiradi:
85. Makroiqtisodiy tadqiqotning o’ziga xos usuli bo’lib hisoblanadi:
86. Agregat miqdorlar bo’lib hisoblanadi:

87. Quyidagilarning qaysi biri agregat miqdorlar hisoblanmaydi:
88. Yopiq iqtisodiyot sharoitida resurslar, tovarlar va xizmatlar hamda daromadlarning doiraviy aylanish modeli o’z ichiga olmaydi:
89. Bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiy resurslar tegishli bo’ladi:
90. Iqtisodiy resurslarga kirmaydi:
91. Tranfert to’lovlar, bu:
92. Qo’shilgan qiymat:
93. Tranfert to’lovlar, bu…..
94. Uy xo’jaliklarnining tasarrufdagi daromadlari, bu:
95. YaIMning ta'rifi aytib bering?
96. YaIM hisoblanadi
97. Quyidagi daromad yoki xarajatlarning qaysi biri joriy yil YaIMini hisoblashda e'tiborga olinmaydi
98. Nimalar yalpi ichki mahsulot tarkibiga kiradi?
99. Sof eksport ko’rsatkichi anglatadi:
100. Agar milliy daromaddan korporatsiya foydasidan olinadigan soliqni, taqsimlanmagan foydani hamda ijtimoiy sug’urta to’lovlarini ayirsak, so’ngra jismoniy shaxslarga berilgan transfert to’lovlarini yuqoridagilarga qo’shsak, olingan miqdor teng bo’ladi:
101. Yalpi milliy daromad, bu:
102. YaIM plyus mamlakat yuridik va jismoniy shaxslari tomonidan chet ellarda olingan va mamlakatga olib kirilgan daromad minus chet el yuridik va jismoniy shaxslari tomonidan mamlakatda olingan va olib
103. Quyidagi ko’rsatkichlardan qaysi biri xarajatlar yig’indisi ko’rinishida hisoblangan YaIM tarkibiga kiradi?
104. Quyidagi ko’rsatkichlardan qaysi biri xarajatlar yig’indisi ko’rinishida hisoblangan YaIM tarkibiga kirmaydi?
105. Quyidagi ko’rsatkichlardan qaysi biri xarajatlar yig’indisi ko’rinishida hisoblangan YaIM tarkibiga kirmaydi?
106. Yalpi milliy tasarrufdagi daromad:
107. YaIM deflatori:
108. Oldingi ikki yil davomida nominal YaIM 500 mlrd.dollardan 560 mlrd.dollarga ko’paydi. Shu ikki yild ichida YaIM deflyatori 125%dan 140 % gacha o’zgardi. Bu shuni anglatatadiki, real YaIM:
109. Oldingi ikki yil davomida nominal YaIM 1000 mlrd.dollardan 1120 mlrd.dollarga ko’paydi. Shu ikki yild ichida YaIM deflyatori 130%dan 140 % gacha o’zgardi. Bu shuni anglatatadiki, real YaIM:
110. Mamlakatning milliy boyligi ta’rifi qaysi javobda to’g’riroq va to’laroq berilgan?
111. Nominal YaIM:
112. Real YaIM:
113. Iste'mol narxlari indeksi
114. Asosiy makroiqtisodiy ayniyat anglatadi:
115. Mamlakat iqtisodiyotining holatidan qat'y nazar muomaladagi pul massasining hajmi doimiy ravishda yiliga 3-5 % ga o’sishi iqtisodiyotning barqarorligi asosi bo’ladi degan ta'kid ta'luqli:
116. Yaqin orada yana ish olishga umid qilayotgan odam:
117. To’liq bandlik sharoitidagi ishsizlik darajasi (tabiiy ishsizlik darajasi):
118. Agar haqiqiy YaIM potentsiyal YaIMga teng bo’lsa, u holda
119. Iqtisodiyotning pasayishi tufayli ishini yo’qotganlar qaysi toifaga kiradi?

120. To’liq bandlik sharoitida friktsion ishsizlik bo’lishi kerak
121. Ouken qonuniga binoan haqiqiy ishsizlik darajasining tabiiy ishsizlik darajasidan 2% oshishi YaIM real (hakikiy) hajmini % hisobida uning potentsial miqdoridan orqada qolishiga olib keladi
122. Ouken qonuniga binoan haqiqiy ishsizlik darajasining tabiiy ishsizlikdan 3% ga ortiishi YaIM real (haqiqiy) hajmini % hisobida uning potentsial miqdoridan orqada qolishiga olib keladi
123. Agar iste'mol baholari indeksi o’tgan davrga nisbatan o’sgan bo’lsa, unda YaIM deflyatori
124. Agar nominal daromad 5% ga, baholarning umumiy darajasi esa 10% oshsa, u holda real daromad:
125. Nominal foiz stavka 20% ga teng, inflyatsiya darajasi yiliga 15% ga teng bo’lganda, real foiz stavka teng bo’ladi
126. Inflyatsiya sur'ati yiliga 10% teng bo’lsa, narxlar darajasi necha yildan keyin ikki baravarga o’sadi
127. Inflyatsiya sur'ati yiliga 4% ga teng bo’lsa, narxlar darajasi necha yildan keyin ikki baravarga o’sadi?
128. Filips egri chizig’i:
129. Filips egri chizig’ining zamonaviy talqiniga ko’ra, inflyatsiya darajasi quyidagi bilan musbat bog’liqlikka ega
130. Kutilayotgan inflyatsiyaning o’sishi (inflyatsiya darajasi vertikal o’qda ko’rsatilganda) Filips egri chizig’ining siljishiga olib keladi:
131. Iqtisodiy agentlar kutilayotgan inflyatsiya o’tgan yilgi inflyatsiya darajasiga teng bo’lishiga asoslanib hatti-harakat qilishsin. Bu holatda, fiskal yoki monetar siyosatning o’zgarishi natijasida, iqtisodiyotning (ishsizlik darajasi tabbiy darajaga teng bo’lgan) uzoq muddatli muvozanatning yangi nuqtasiga tomon harakati iqtisodiy agentlar ratsional kutish kontsieptsiyasiga mos hatti-harakat qilishgan sharoitdagiga nisbat:
132. Shaxsiy tasarrufdagi daromad va YaIM miqdorlari o’rtasidagi farq iqtisodiy pasayish davrida qisqaradi va iqtisodiy yuksalish davrida kattalashadi, chunki
133. Inflyatsiyaning 1 %ga qisqarishi real YaIMning 5 %ga qisqarishini, aynan shu davrda ishsizlik darajasining tabiiy ishsizlik darajasidan 2 %ga farq qilishi YaIMning 2 % ga o’zgarishini keltirib chiqaradi. Inflyatsiya 3 foiz punktga qisqarsa davriy ishsizlik darajasi qanchani tani tashkil etadi?
134. Iqtisodiyotda bandlilik darajasining oshishi olib keladi:
135. Pulning miqdoriy nazariyasi tenglamasidan keltirib chiqarilgan yalpi talab egri chizig’i to’g’risidagii quyidagi ta'kidlarning qaysi biri noto’g’ri?
136. Iqtisodiyotda pul taklifi ko’paysa:
137. Agar narxlar va ish haqi qisqa muddatda qayd qilingan (o’zgarmas) va uzoq muddatda o’zgaruvchan bo’lsa, u holda:
138. Klassik model ko’zda tutadiki, yalpi taklif (AS) egri chizig’i:
139. Iqtisodiyotda inflyatsiya sur'atining keskin oshishi ijtimoiy dasturlarni amalga oshirishi sababli davlat xarajatlarining ortishiga bog’liq degan ta'kid:
140. Yalpi taklifning Keyns modeli ko’zda tutadi:
141. Real yalpi ichki mahsulot hajmi va baholar darajasining bir vaqtda pasayishi klassik model bo’yicha quyidagicha tushuntiriladi:
142. Baholar darajasi o’zgarmagan holda YaIMning pasayishi klassik model bo’yicha quyidagicha tushuntiriladi:
143. Yalpi talabning bahodan boshqa omillari o’zgarishi natijasida:

144. AD egri chizig`ining chap va o`ng tomonga suriladi baholar darajasiga ta'sir etmaydi, agar:
145. Agar baho darajasi oshsa, ishlab chiqarish pasayadi, bu holat AD –AS modelida izohlanadi:
146. AS egri chizig'i Keyns kesimida
147. Hukumat ishlab chiqaruvchilarga subsidiyalarni oshirdi. Bu yalpi taklif (AS) egri chizig'i holatida qanday aks etadi?
148. Iqtisodiyot ASning klassik kesimida bo'lganda, AD ning o'sishi quyidagiga olib keladi:
149. Yalpi talab AD egri chizig'i bo'ylab pastga-o'ngga siljiydi, agar:
150. Yalpi talab AD egri chiziq bo'ylab yuqoriga-chapga siljiydi, agar
151. Yalpi taklifning Keyns kesmasida:
152. Yalpi taklif egri chizig'ining klassik kesimida AD egri chizig'ining yuqoriga surilishi (yalpi talabning oshishi) olib keladi:
153. Yalpi taklifning klassik modelida:
154. Davlat xarajatlarining o'sishi natijasida uzoq muddatda ishlab chiqarish va narxlar darajasi qanday o`zgaradi?
155. Umumiy makroiqtisodiy muvozanat-bu:
156. Yalpi taklif egri chizig`inińg qaysi kesimi iqtisodiy pasayish va to'liq bo'lmagan bandlilik holatini aks etiradi:
157. Agar dastlab iqtisodiyot uzoq muddatli muvozanat holatida bo'lsa unda neft narxlarining o'sishi natijasida kelib chiqqan taklif shoki qisqa muddatli davrga olib kelishi mumkin:
158. Agar iste'molchilar tasarrufdagi daromadlaridan joriy iste'molga qilinadigan xarajatlari ulushini ko'paytirsalar, qisqa davrda:
159. Yalpi talab egri chizig'i suriladi:
160. Avtonom iste'mol:

"Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi mudiri: **I.I.Ayubov**